

Csurgó és Környéke

KÖZÉLETI ÉS KULTURÁLIS LAP

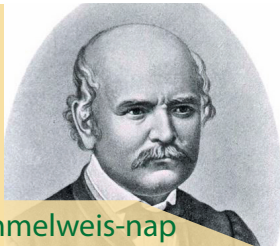
XXXIII. évfolyam • 7. szám • 2024. július

www.csurgo.hu

csurgoeskonyeke

Csurgó Város ingyenesen megjelenő havilapja

AKTUÁLIS
2. OLDAL

Július 1. Semmelweis-nap

AKTUÁLIS
3. OLDAL

60 éve húnyt el a Csurgón
született primadonna Vaály Ilona

HELYTÖRTÉNET
7. OLDAL

Gönczi Ferenc
néprajzkutató Csurgón

VAKÁCIÓ!

Nyári Gyermekfelügyelet a Családsegítő Központban

4. OLDAL

AKTUÁLIS

Idén Csurgón is aktív részei lehetünk az eXtreMan Nagytád nemzetközi versenynek

5. OLDAL

AKTUÁLIS

Semmelweis napi emlékezés Dr. Kovács Henrik csurgói körorvosra

3. OLDAL

HELYTÖRTÉNET

Csokonai és a betyárok

9. OLDAL

Egy hivatalnok élete

HELYTÖRTÉNET
6. OLDAL

AKTUÁLIS
4. OLDAL

Július 1. Semmelweis-nap

A Semmelweis -nap, hivatalos nevén a Magyar Egészségügy napja, egy 1992 óta, min-

den év július 1-jén megtartott ünnepnap Magyarországon. 1818-ban ezen a napon Bu-

dán, a Tabánban született Semmelweis Ignác (1818 – 1865) magyar orvos, az „anyák megmentője”, kinek kísérletei és kutatásai kiemelkedő szerepet játszottak a gyermekágyi láz leküzdésében.

A 206 éve született Semmelweis Ignác munkássága és korszakalkotó felfedezései révén halhatatlan érdemeket szerzett a magyar és a nemzetközi orvoslás történelmében. Bár kortársai nehezen fogadták el, de a tudomány igazolta azon feltevéseit, hogy a várandós és frissen szült édesanyák legtöbbször a nem megfelelő tisztántartás okozta gyermekágyi láz következtében veszítik életüket.

A tudós felfedezésével le-

írta a gyermekágyi láz okát, kialakulásának folyamatát, a fertőzés "kapuját", a fertőzés eszközeit és azt, hogy a fertőzést milyen módszerekkel lehet megelőzni. Bebizonyította, hogy a nőket vizsgáló orvosok klórmeszes kézfertőtlenítése nagyban csökkenti és megakadályozza a fertőzések terjedését, és ezáltal megóvja az édesanyák életét is.

Nem véletlen tehát, hogy az egészségügyi dolgozók áldozatos munkáját megköszönő és őket köszöntő, július 1-i Magyar Egészségügy napja Semmelweis Ignác nevével egybeesve, Semmelweis-napként költözött be hazánk jeles napjainak sorába.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

HIRDETÉS

TUDTA?

Már lehet pályázni az új Otthonfelújítási Programra.

KORMÁNY INFORMÁCIÓ

Készült
Magyarország Kormánya
megbízásából.

Egyszervolt elődeink 1. Simmelweis napi emlékezés Dr. Kovács Henrik csurgói körorvosra

Egyszervolt elődeink címmel indul sorozatunkban olyan, a legkülönbözőbb foglalkozásokat űző emberekre kívánunk emlékezni, akik szakmájuk, hivatásuk révén maradandó értékeket hagytak az emberek emlékezetében és Csurgó múltjának történelmében is.

A hordókészítő kádáron vagy az egyszerű pékmesteren keresztül, a bábaasszonyokon át a neves ügyvédekig, orvosokig bőven találunk olyan személyeket, kiket példaképként állíthatunk akár a mai emberek elé is.

Dr. Kovács Henrik 1864. április 18-án még Kohn Henriként született Csurgón, a mai címén Petőfi tér 16. szám alatt egykor volt családi házukba. Zsidó szülei, az 1857-ben Csurgón letelepedő kékfestő iparos Kohn József és felesége Pollák Amália 10 gyermeket, köztük 7 fiút nevelt fel. A zsidó hitközségben is aktívan tevékenykedő szülők mindent megtettek fiaik iskoláztatásáért. Az eredetileg Kohn nevet viselő család 1888-ban belügyminiszteri rendelettel családnevét Kovácsra változtatta.

A már gyermekkorában is jó képességekkel rendelkező, érdeklődő Henrik alapfokú iskolái után a helyi református gimnáziumban folytatta tanulmányait, majd a budapesti orvostudományi egyetemen

szerezett diplomát 1892-ben.

11 évig volt Porrogszentkirály körorvosa, majd 1903-tól 1928-ig Csurgón látta el ugyanezen feladatait.

Az ő nevéhez fűződik a járási kórház (ma a Városi Szociális intézmény Baskúti utcai épülete) és a mai címén Béke u. 29. sz. alatt volt, 1909-ben alapított községi szegényház létesítése is.

31 éven át munkáspénztári orvoscént, valamint a Meller-féle bérgazdaság, a tűzoltóság és a gyermekmenhely orvosaként is magas színvonalon, teljes odaadással véggezte gyógyító tevékenységeit.

1910-ben a Csurgói járás körorvosának nevezték ki, majd később, 1938-ban az Országos Orvosszövetség is beválasztotta örökös tagjainak sorába.

Dr. Kovács Henrik nemcsak orvoscént, hanem magánemberként is aktívan kivette a részét Csurgó közéletéből. Felkarolva az iparos ifjúságot, egyesületükben alelnökként munkálkodott.

Hithű zsidó emberként éveken át volt elnöke az izraelita zsidó hitközségnek és a szentegyletüknek is.

1897. január 17-én vette feleségül a székesfehérvári Herczeg Elvirát, kivel közös házasságukból egy fiuk született, Lóránt. Aki később, Dr. Kovács Lóránt szintén

belgyógyász és OTI orvosként, valamint a zsidó kórház orvosaként is apja nyomdokait követve híven és magas színvonalon szolgálta a betegeket.

Dr. Kovács Henrik családjával már elköltözve a szülői házból, a mai címén Széchenyi tér 17. szám alatti, napjainkban az Azúr vendéglőnek helyet adó, egykor polgári stílusú házban lakott.

Magánéletének emberségét mutatja, hogy 1934-ben a családot 15 évig szolgáló bejárónőjük, özv. Bácsay Andrásné tiszteletére ünnepélyes vacsorát rendeztek, és bőséges ajándékokkal halmozták el az idős asszonyt.

1932. november 23-án, elvesztette az 56 éves szeretett feleségét, Herczeg Elvirát.

1941 tavaszán Dr. Kovács Henriket a megromlott testi és mentális egészsége okán gondnokság alá helyezték, majd ugyan ezen év őszén már sajnos a halálhíreről tudósítottak a helyi újságok. Az életének 78. évében, 1941. szeptember 26-án elhunyt orvos temetésén Csurgó egész társadalma részt vett, mélyen gyászolva a jószágos és emberséges öreg doktor bácsit.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

60 éve húnyt el a Csurgón született primadonna – színésznő, Vaály Ilona

FOTÓ: WWW.ADTARCANUM.COM

Vaály Ilona, 1894. március 28-án, még, mint Venetiáner Ilona született Csurgón, minden valószínűség szerint a mai Petőfi tér 6, vagy 6/a. számú telkek valamelyikén. Ugyanis édesapja Dr. Venetiáner Lajos abban az időben éppen a csurgói izraelita hitközség rabbijaként itt teljesítette szolgálatát.

A kis Ilona zenei és előadói tehetsége hamar megmutatkozott. Bár, eredetileg tanítónőnek készült, de a zeneakadémiát és a színészképzőt is szorgalmasan látogatta.

Első fellépése 1921-ben volt, és 1922-ben már a Király Színház is több szerepre leszerződte. 1923-ban pedig a Blaha Lujza Színház tagja lett, majd 1925 és 1931 között a Király Színház főállású primadonnájaként lépett színpadra. Nevét közben igazgatói kérésére Venetiánerről Vaályra változtatta.

1933-ban egész nyáron át az olasz Lidón szerepelt, mint primadonna, majd ősszel egy olasz együttesel indult olaszországi turnéra. Később éveken át Spanyolországban és Abesszíniában is vendégszerepelt, négy nyelven beszélt.

1954-től 1956-ig Kecskeméten játszott. Szerepléseiről a nemzetközi és a hazai kritikusok és a szakmai lapok is messze a legjobb kritikákat tették közzé.

1929-ben kötött házasságot a színház igazgató-színész Kertész Dezsővel.

Vaály Ilona 1964. június 24-én, hosszu szenvedés után Budapesten húnyt el. Sírja a Kozma utcai izraelita temetőben található.

VARGÁNÉ HEGEDŰS MAGDOLNA

Nyári Gyermekfelügyelet a Családsegítő Központban

Az idei évben is biztosítunk Nyári Gyermekfelügyelet a Családsegítő Központban, hétfőtől- péntekig 8-16 óra között.

Az idei évben választható Időpontok voltak:

Június 24-28, július 15-19, július 22-26, július 29-aug.02., augusztus 5-9, augusztus 12-16

A maximális gyermeklétszám: 12 fő.

A gyermekfelügyeleten résztvevő gyer-

meknek a napi háromszori étkezést az Eötvös József Iskola konyhája biztosítja, térítési díj ellenében.

Magán a gyermekfelügyeleten való részvétel térítésmentes.

A gyermekek számára színes programok, ismeretterjesztő, játékos vetélkedők színesítik a napokat.

Az intézmény együttműködik a Városi Könyvtárral, Múzeummal, Városi Szociális Intézménnyel, Napsugár Szociális Intézménnyel, hogy a gyermekek számára még érdekesebb, szívesebb, hasznos legyen a szünidő eltöltése.

BUZÁSNÉ MESTER BERNADETT
CSURGÓ JÁRÁSI CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉ-
TI KÖZPONT ÉS SZOLGÁLAT
INTÉZMÉNYVEZETŐ

Tisztelt Ügyfelünk!

Tájékoztatjuk, hogy a 2024-es évtől a vidéki lakossági ügyfelek részére bevezetjük a zöldhulladékok házhoz menő rendszerben történő gyűjtését!

A gyűjtési napokat a korábban megküldött hulladékszállítási naptáron találják meg.

Az ingatlan elé az alábbi hulladékok helyezhetők ki:

- faágak, fa és bokornyeselek, levágott fű, virág, lomb, falevél, gyomnövény, vadvirág, évelő-, elszáradt növény
- gyümölcsmaradék, gyümölcskehéj, zöldségmaradék, zöldségkehéj,
- moha, elhasznált virágföld.

Kérjük, hogy a faágakat és nyeseleket 1-1,5 méter hosszúságban összekötözve, míg a további zöldhulladékokat (pl. falevél, fű stb.) zsákokban helyezték ki, legkésőbb a gyűjtési nap reggelén 6 óráig! Csak a fenti tájékoztatónak megfelelő hulladékokat áll módunkban – mennyiségi megkötés nélkül – elszállítani!

Köszönjük együttműködésüket!

Idén Csurgón is aktív részesei lehetünk az eXtreMan Nagyatád nemzetközi versenynek

Csurgó Város Polgármesterétől
8840.Csurgó, Széchenyi tér 2.
Telefon: 82/471-388
Fax: 82/471-095
e-mail: polgarmester@csurgo.hu

Tisztelt Csurgóiak! Kedves Lakók!

2024. augusztus 10-én megrendezésre kerül az **eXtreMan Nagyatád** nemzetközi versenye. Megtisztelő számunkra, hogy a verseny résztvevői keresztülhaladnak Csurgón. Az idei évben aktív részesei lehetünk ennek a remek rendezvénynek, ebben kérem támogató segítségüket.

A kerékpározás 2024. augusztus 10-én 8.30-11.30 között zajlik.

A szervezők kérésére, a verseny zavartalan lebonyolítása érdekében és a kerékpáros forgalom miatt lezárásra kerülnek városunkban az alábbi utcák:

- Ipari park területe
- Aranyász utca
- Szabó István utca
- Ady Endre utca
- József Attila utca (FAGYÁR DOMB)
- Baksai Sándor utca
- Virág utca
- Zrínyi utca
- Gönczi utca
- Arany János utca

Ezúton értesítjük a fent említett utcák lakóit és a város lakosságát, hogy ezen a napon autóval 8 és 12 óra között NEM tudnak közlekedni a fent megadott utcákban!

Kérem Önöket, hogy aki szeretné autóval elhagyni a fent említett utcák valamelyikében lévő ingatlanját azt tegye meg 8 óra előtt a verseny zavartalan lebonyolítása érdekében. Tisztelettel kérjük a város lakóinak türelmét és megértését a forgalmi korlátozások által okozott kellemetlenségek miatt.

Levelünkhöz mellékeljük a verseny útvonalának térképét, szurkoljunk együtt a résztvevőknek!

Csurgó Város Önkormányzatának támogatásával és közreműködésével a József Attila utcai **FAGYÁR DOMBON** szurkolói pontot hozunk létre. Kérjük az érdeklődőket legyünk minél többen ezen a ponton, és szurkoljunk együtt a versenyzőknek!

Csurgó, 2024. július 24.

Köszönettel:

Füstös János
polgármester

Egy hivatalnok élete

Benke László tablóképe 1933-ban - másolat (CSVHGY Adattára)

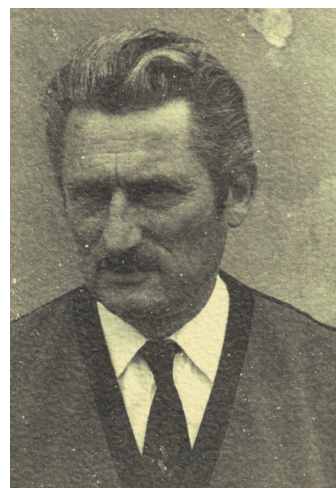
A múzeumot megkereső kutatók „előnye”, hogy a témájukhoz kapcsolódó anyagok jobban az előtérbe kerülnek. Így történt ez most is, a „hivatalnok” Benke László esetén. A csurgói helytörténet egyik legmeghatározóbb adatközlője volt az 1990-es években. Dr. Horváth József Csongó monográfiájában is idézi visszaemlékezéseit az 1930-as évekbeli Csongóról. De ki is volt ő?

Bodvicán (ma Nagyatád része) született 1914. augusztus 22-én. Alig volt öt hónapos, amikor édesapja meghalt a fronton. Édesanyja két gyermekkel maradt egyedül, de ahhoz ragaszkodott, hogy László fia tanulhasson. Nagyatádon végezte a polgárit, majd 1928-ban Csongóra került a tanítóképzőbe. A következő évek meghatározók voltak az életében, visszaemlékezéseiben szeretettel állított emléket

tanárainak, diáktársainak és a csurgóiaknak. Nagy sportrajongó volt, maga is sportolt: a Csongói Torna Klub legjobb hátvédjének tartották. 1933. június 29-én kapta meg oklevelét, ám nem lépett (ekkor még!) tanítói pályára. Helyette a biztos megélhetést választotta és bankhivatalnok lett. 1933. július elsején kezdte meg a munkát a Széchenyi tér Somogycsurgói Takarékpénztárában. Öt évig dolgozott Zarka Dénes bankjánál, míg a labdarúgásnak köszönhetően sikerült kitörnie a pénz világból: Nagykállóra került kisegítő tanítónak.

Nagykálló változást jelentett az életében, később meghatározó helyszíneként tartotta számon pedagógusi pályájában. Nem csak tanítóként, de népművelőként és helytörténeti kutatóként is jelen volt a település életében, de ő hozta létre itt az első sportegyletet

is. Megismerte és jóbarátja lett a szintén tanító Váci Mihálynak, aki később neves költő lett. 1945-ben kinevezték a katolikus iskola élére, 1948-tól az államosított iskola igazgatójává. Folyamatosan képezte magát, ennek köszönhetően szakfelügyelő lett. 1951-ben azonban áthelyezték Révfülöpre, amely

Benke László (CSVHGY Adattára)

aztán neki és családjának az otthona lett.

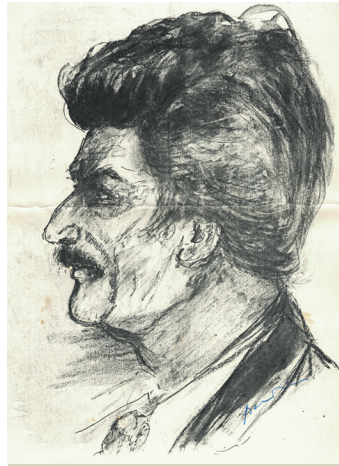
Az általános iskolában a nagykállói mintát vitte tovább: eleinte szaktanárként a természetvédelemre, a hagyományos gazdálkodásra helyezte a hangsúlyt. Vallotta, hogy a diákjai akkor végezhetnek eredményes munkát, ha ismerik az otthonukat, a környezetüket, a tájat és annak történelmi múltját. Tevékenységének köszönhetően 1954-ben igazgatóvá nevezték ki és a következő két évtizedben a megye egyik legjobb iskolájává fejlesztette. 1974-ben ment nyugdíjba, ám ez messze nem jelentette azt, hogy vissza is vonult volna a munkától.

A honismereti kutatás, a helytörténeti gyűjtés már Nagykállón foglalkoztatta, ott is végzett hasonló munkát. Révfülöpon ezt a munkát folytatta, ám azzal is tisztában volt, hogy a múlt kutatása és a gyűjtés legfontosabb eleme a tudás „átadása” a jövő generációjának. Az iskola szakköreinek belülről tudatos gyűjtőmunkába kezdett, amelyről értesülve az egykori diákok és a település lakói örömmel vették ki a részüket és értékes anyagok kerültek be a „gyűjtőszobába”. Utóbbi gyorsan kinőtte az anyag, így a lakásán és az iskolában helyezte el őket. 1976-ban sikerült megszereznie az egykori Magyarország első emeletének néhány szobáját, aztán 1979-ben onnan költöztették át a falu központjába. 1991-ben Révfülöponnek ajándékozta az addig magángyűjteménynek számító anyagot, ő maga pedig Budapestre költözött a lányához. Gyűjteménye ma a révfülöpi közösségi házban látható és róla lett elnevezve.

A honismereti gyűjtés ilyesfajta kezdetei úgy sejtem, ismerősek sokak számára. Az

1960-as évek elején az I. sz. Általános Iskolában (ma Eötvös József Általános Iskola) ugyan Papp Imre és felesége eleinte a rajzszereték anyagát szerették volna bővíteni, ám gyorsan felismerték, milyen fontos, hogy a gyerekeket megismertessék az otthonuk múltjával. Benke Lászlóhoz hasonlóan tudatos gyűjtésbe kezdtek, amelybe bevonták a diákokat és a felnőtteket is, létrejött a Honismereti Szakkör, s következményként 1974-ben a helytörténeti gyűjtemény Csurgón.

S mi más közné össze ezt a

Benke László Önarckép
(CSVHGY Adattára)

két embert, ha nem az álmuk, hogy ne hagyják elveszni az otthonukként szeretett település múltjának emlékeit? Hiányosnak mondható levelezésükből kitűnik, hogy Benke László őszinte örömmel mesélt a Csurgón töltött évekről, míg Papp Imre őszinte tisztelettel kezelte adatközlőjét. A barátságukat Benke László 1999. január 7-én bekövetkezett halála szakította meg, Papp Imre csupán egy évvel élte túl.

Benke László emlékei és ő maga is ma már Csurgó múltjának része. Sok mindent tőle

tudunk a városról, az itt élő emberekről. Reméljük, hogy a jövőben lesznek még olyanok, akik követik példáját és lejegyzik a visszaemlékezéseiket az utókornak, a jövő generációinak.

PETLÁNOVICS ESZTER

Felhasznált irodalom:

Benke László. CSVHGY Adattára.

Benke László. Wikipédia szócikk. Web: http://www.helyismeret.hu/index.php?title=-Benke_L%C3%A1szl%C3%B3 (2024. 07. 25.)

Gönczi Ferenc néprajzkutató Csurgón

Hőke Ida esküvője 1931-ben. Balról a negyedik Gönczi Ferenc, előtte világos ruhában felesége, Hőke Jolán ül. (CSVHGY FTL_ILTSZ_7510)

Amikor a néprajzkutatásról beszélünk, az itt élőknek először Együd Árpád jut az eszébe. Az idősebbek még emlékeznek is talán rá, hiszen rövid ideig Csurgón tanított és számos kutatás fűződik a nevéhez. Együd Árpád a Somogy megyei múzeumba 1970-ben került, amely ekkor már kiterjedt néprajzi anyagot őrzött. A gyűjtemény megalapozója az 1861. július 29-én született Gönczi Ferenc volt. De mi köti a neves néprajzkutatót Csurgóhoz?

Göncz Ferenc néven született Rádon (ma Nemesrádó), nevét 1886-ban változtatta Gönczire.

Rádon, majd Nagykanizsán és Zalaegerszegen tanult, a tanítóképzőt Znióvárán (ma Szlovákia) végezte. 1880-tól Istvádban, Dunaszekcsőn és Nagypalinán volt nevelő. 1885-ben – képesítése megszerzése után – kezdődött rendes tanítói pályafutása: Zrínyifalván (ma Kursanecz, Horvátország) és Újpesten dolgozott. 1896-ban került előadóként a Vallás-és Közoktatásügyi Minisztériumba, majd segéd-tanfelügyelő, később pedig kir. tanfelügyelő lett Pest és Szolnok vármegyékben. 1912-ben saját kérésére Somogy vármegyébe helyezték, ahol tíz évig volt

tanfelügyelő és innen ment nyugdíjba.

Nyugdíjazása után sem pihent. Az 1890-es évektől folytatott néprajzi gyűjtőmunkákat, s 1914-ben – az 1909-ben létrejött – Somogy vármegyei Múzeum Egyesületének alelnökévé választották, amely ugyanekkor célul tűzte ki a néprajzi és népművészeti tárgyak gyűjtését. 1922-től kezdődően Gönczi végre teljes figyelmével a múzeumi munka felé fordulhatott. A következő években bejárta a megyét, több ezer néprajzi, népművészeti és képzőművészeti tárgyat gyűjtött, amelyek Ka-

posváron több épületben kerültek elhelyezésre. Az anyagot rendszerezte, nyilvántartásba vette – munkájának meg is lett a jutalma: 1936-ban megnyílt a Gróf Széchenyi István Múzeum (ma Rippl-Rónai Vármegyei Hatókörű Városi Múzeum). 1948. november 28-án bekövetkezett haláláig maradt a múzeum élén.

Igazgatósága alatt tovább bővítette a megyei múzeum anyagát, de néprajzi gyűjtései is nagy jelentőségűek. Tanulmányai jelentek meg a Muraközről, Göcsejről és Hétésről, illetve Somogyról látott napvilágot számos kutatása: A somogyi gyermek, A somogyi betyárvilág, Somogyi gyermekjátékok.

Magánélete már nem alakult ilyen szerencsésen. 1891-ben Drávavásárhelyen vette feleségül Kornfeind Vilmát, aki két gyermekkel ajándékozta meg: Mária Laura 1892-ben, míg Kálmán 1893-ban született. Felesége 1906-ban elhunyt, így a két gyermekkel magára maradt. Tíz évvel később újra nősült: második felesége Hőke Jolán lett.

Hőke Jolán Dombóváron született 1886. április 25-én Hőke Kálmán vasúti osztálymérnök és Gaál Alojzia negyedik gyermekeként, s ő volt az

Gönczi Ferenc.
Forrás_kaposvarmost.hu

első leánygyermek a családban. Négyéves volt, amikor édesapja munkája miatt Csurgóra költöztek. Édesanyjával és lánytestvéreivel tevékenyen részt vett a karitatív tevékenységekben, az I. világháború idején a Vöröskereszt Egyleten keresztül értékeinek felajánlásával támogatta a rászorulókat. Valószínűleg, miután a család sokat tartózkodott Kaposváron, ott ismerkedett meg Gönczi Ferencel.

Hőke Jolán 1915 körül.
Máté István magángyűjteményéből.
(CSVHGY FTL_ILTSZ_8357)

A huszonöt évnyi korkülönbség ellenére 1916. augusztus 19-én Csurgón kötöttek házasságot és Jolán Kaposvárra költözött. Kisfiuk, Miklós Ferenc 1917. június 11-én született, aki mindössze két napot élt. Több gyermekük nem született. Házaséletükről sajnos, egyelőre nem tudunk semmit, mindenesetre 1948-ban a válás mellett döntöttek.

Jolán először Pécsre, majd hazaköltözött Csurgóra. Test-

véréinél lakott a Zrínyi utcában, amelyet húgai építtettek édesapjuk halálát követően. Szívbetegsége miatt végül inkább egy Petőfi téri albérletbe költözött, hogy közelebb lehessen orvosához. Alig négy évvel élte túl egykori férjét, 1952. február 18-án hunyt el, s kislfia mellett helyezték örök nyugalomra a József Attila utcai temetőben.

PETLÁNOVICS ESZTER

Felhasznált irodalom:
Gönczi Ferenc. *Somogy – Életrajzok. Somogy Vármegyei Önkormányzat honlapja.* Web: <https://somogy.hu/somogyrol/eletrajzok/gonczy-ferenc.html> (2024. 07. 24.)
Gönczi Ferenc. *Wikipédia szócikk.* Web: [https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6nczi_Ferenc_\(n%C3%A9prajzkut%C3%B3\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6nczi_Ferenc_(n%C3%A9prajzkut%C3%B3)) (2024. 07. 24.)
Hőke-család. *CSVHGY Adattára.*
Kapitány Orsolya: *Emlékezés Gönczi Ferencre. Részlet Kapitány Orsolya: A szépség kertjében.* In.: 100 éves a múzeum – Somogyi Múzeumok Közleményei 2010. *Rippl-Rónai Vármegyei Hatókörű Városi Múzeum archív honlapja.* Web:

<http://regi.smmi.hu/neprajz/gonczy/gonczy.html> (2024. 07. 25.)
Nemesrádó. *Wikipédia szócikk.* Web: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Nemesr%C3%A1d%C3%B3> (2024. 07. 24.)
Szapu Magda: *Gönczi Ferenc. Tanulmány.* 1996. *Somogy – Életrajzok. Somogy Vármegyei Önkormányzat honlapja.* Web: <https://somogy.hu/somogyrol/publikaciok/szapu-magda-gonczy-ferenc.html> (2024. 07. 24.)
Znióváralja. *Wikipédia szócikk.* Web: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Zni%C3%B3v%C3%A1ralja> (2024. 07. 24.)
Zrínyivalva. *Wikipédia szócikk.* Web: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Zr%C3%ADnyivalva> (2024. 07. 24.)

CSURGÓ
VÁROS
HELYTÖRTÉNETI
GYŰJTEMÉNY

„ISTENNEK DICSŐSÉG, EGYMÁSNAK SEGÍTSÉG”

A CSURGÓI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓSÁG 150 ÉVE

**A kiállítás megtekinthető:
2024. augusztus 30-ig**

150 évvel ezelőtt, 1874-ben – Somogy vármegye első tűzoltóegyesületeként – alakult meg a Csurgói Önkéntes Tűzoltóegylet. A kiállítás nem csak a tűzvédelem fejlődését és a tűzoltók szakmai munkáját, de a csurgói tűzoltóságot formáló közösséget, s mindazon személyeket is igyekszik bemutatni, akik elhivatottságukkal és példamutatásukkal tevékenyen hozzásegítették a csurgói tűzoltóságot a mai, működő formájának kialakításához.

Helyszín:
Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény
(8840 Csurgó, Csokonai u. 24.)

Csokonai és a betyárok

A megye száz évvel korábban 1690-ben szabadult fel a török hódoltság alól és újabb 100 év múlva, 1896-ban a „legnagyobb csurgói diák”, Baksay Sándor még úgy látta, hogy „Nem az erdők vannak Somogyban, hanem Somogy van erdőkben.” Ez a „rengeteg Somogyság” fogadta a debreceni Csokonait, aki diákkorában még csak a szülővárosa melletti Nagyerdőt látta. Ennek a tudatában érkezett 1799 tavaszán Csurgóra, amelyet szép beköszönő versébe is belefoglalt. „A szegény pórleány vagy bodnárnak vagy betyárnak vagy zshiványnak állt.”

Ittléte során ezt személyesen át is élhette. A nyári és szüreti vakációban ellátogatott szállásadója bárdi (ma Bárdudvarnok) szőlőjébe. Útjuk hatalmas erdőségen vezetett keresztül. Egyszer szüretre menvén a

közeli szentai és bolhási erdőben eltévedtek, egy végtelen pusztaságon találták magukat, és öt vagy hat bujdosó szegény leány jött velük szembe. Az öltözetük szűr, fegyvereik fényes balták, hosszú puskák és pisztolyok voltak. Körbe fogták a szekeret, és megkérdezték, hova igyekeznek. Azt válaszolták, Bolhásra. Oda ugyan holnap se érnek, más úton járnak. Megkérték, vezessék ki őket ebből az erdőből. Az egyik ifjabbat előre küldték. Nagy Gergelyné hátra fordultában meg találta kérdezni: Ki emberei ketek? Egy mogorva válaszolt: Bocskoré. Csokonai mindjárt eltalálta, kik között van. Mintegy válaszolva az asszony kérdésére: Ő kegyelmek pásztor emberek, itt kinn szoktak lakni az erdőkön.”

Ugyanitt megjárta Vas István aszalói (ma Somogyaszaló) prédikátor is. Csurgó-

ról szüreti vakációra vitte haza Gábor fiát, aki a Karnyóné vígjátékában Samuka szerepét játszotta. Megállították, szekerükről leparancsolták őket, ládájukat felnyitották. A pénzt elkérték tőlük. A pincetokot fejszével szétverték, a benne talált bort megitták. A kocsiban a tokjában levő hegedűt, már össze is akarták törni. Az öreg pap kérte őket, ne bántsák szegény fia muzsikáját. Megegyeztek: ha a tiéd, húzd el nekünk a kanászok nótáját. A kanásznótát annyira a kedvükre húzta, hogy mindnyájan táncra kerekedtek, dicsérték a muzsikust, sőt apja elvett pénzét is visszaadták, kivezették őket a jó erdei útra, még bocsánatot is kértek tőlük.

HJ

Júliusi hő

Vonagló táj, perzselő nap,
pusztító – éltető, fény uszály,
felhő nyáj oszlik szerte,
méhek bírják és a forró
dróton kismadár, csicsörke
áll, arató homlokán
izzadság cseppeken át,
sugárzó kép a régi táj.

Száradó fű, mert vágva
szép sárga, reped a föld
szökik a víz fel, szerencse
hogy még van fa és árnya.
Nagy felhővé lesz a pára,
s majd visszahull csendesen,
vagy víz mindent az árja.

Néha felerősödik
a szél, vagy lemarad
és fuvallat lesz, vígasztal,
tarlók illatát hozza,
soha nem adja meg
magát a természet,
ha elhal, új sarjak közt
csillog zizeg a hajnal.

Fák örülnek az erdőben,
megőrzik amit lehet,
árnyat, nedvet, lélegzetet,

kint a füves legelőn,
egy öreg tölgy a pásztorinak,
ebéd után álmod, ad,
odébb egy csoport hárs alatt,
a gulya, dagonyázó

pihenőt tart, nem délibáb,
hanem vonat zakatol,
a bekerített „Hortobágy”
'szérűjén,, utazók nézik.
Sziget a szigetben,
egy le nem hullt szírom,
árván nézi a megmaradt,
szilaj életünk letört szarvait.

A mezőn porfelhőben,
traktor imbolyog, kint
emészt a szomjúság, erős
kukoricatövek között
cserepes a föld befelé
fordul a levél, de él.
Várja a hűsítő éjt.

Harmatot iszik a szomjas,
s nézi a holdat,
sugarai között, álom
simul a homlokodra.

Büki Imre

Újra ellátogat Csurgóra a Pesti Művész Színház csapata!

Szeptember 16-án a Szemenszedett igazság című vígjátékot adják elő a Csokonai közösségi Ház nagytermében!

A jegyek megvásárolhatók a Csokonai Közösségi Házban július 1-től.

Ára elővételben 4000 Ft, az előadás napján a helyszínen 5000 Ft.

Várjuk az érdeklődőket szeretettel!

További információ a 06203743832 telefonszámon!

Pesti Művész Színház

Florian Zeller

**SZEMENSZEDETT
IGAZSÁG**

vagy
HAZUDNI TUDNI KELL

vígjáték 2 felvonásban

**NYERTES ZSUZSA
FOGARASSY BERNADETT
EGYHÁZI GÉZA
VÁRFI SÁNDOR**

**Rendező:
MÁRTON ANDRÁS**

www.pestimuveszszinhaz.hu
facebook.com/pestimuveszszinhaz

VIRÁGOS

Csurgó // júl. 22 - aug. 23.

VIRÁGHAGYMA GYŰJTÉS

KEDVES CSURGÓI LAKOSOK!

TAVASSZAL MÁR MEGMUTATTUK, MENNYIT JELENT NEKÜNK A VÁROSUNK VIRÁGOS ARCULATA. MOST ISMÉT ÖSSZEFOGHATUNK, HOGY MÉG SZEBBÉ TEGYÜK CSURGÓT!

Csurgó Város Önkormányzata elindítja az önkéntes virágültetési akció második szakaszát, ezúttal a hagymás virágok ültetésére összpontosítva. Célunk, hogy a város ne csak nyáron, de tavasszal és ősszel is ragyogjon a virágok pompájában.

EHHEZ AZ ÖN SEGÍTSÉGÉRE IS SZÜKSÉGÜNK VAN!

HOGYAN CSATLAKOZHAT?

HA VAN A KERTJÉBEN OLYAN VIRÁGHAGYMA, AMELYET SZÍVESEN FELAJÁNLANA A VÁROS KÖZTEREINEK DÍSZÍTÉSÉRE, HOZZA EL

CSURGÓ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
(8840 CSURGÓ, SZÉCHENYI TÉR 2.)
PORTÁJÁN KIHELYEZETT DOBOZBA.

MINDEN FELAJÁNLÁST NAGY ÖRÖMMEL FOGADUNK!

KÉRJÜK LEADÁSKOR A HAGYMÁKAT TÁROLÓBA TEGYE
CÍMKÉVEL ELLÁTVÁ,
NÖVÉNYFAJTA (PL.: TULIPÁN/ÍRISZ/NÁRCISZ),
SZÍN MEGJELÖLÉSÉVEL!

GYŰJTÉSI IDŐSZAK: 2024.07.22-08.23.

KÖSZÖNJÜK TÁMOGATÁSÁT!

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: 0630/779-0669

TUDTA?

Már több mint 650 ezren igényelték a Gondosórát.

KORMÁNY INFORMÁCIÓ

Készült
Magyarország Kormánya
megbízásából.

BÁRSONY BÁLINT
ÉS AZ
MAGYAR RHAPSÓDY PROJEKT

Csurgó
Történelmi
Park

2024. szeptember 13. péntek 19 órától

A program a Kulturális és Innovációs Minisztérium,
valamint a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósul meg,
a Csokonai Közösségi Ház szervezésében.

 **KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM** **Nemzeti
Kulturális
Alap**

Újabb remek koncert kerül megrendezésre a Történelmi Parkban szeptember 13-án.

A koncerten való részvétel **INGYENES!**

A Magyar Rhapsody Projekt Levédia című albuma tiszteleg a nagy magyar zeneszerzők, népdalgyűjtők és a magyar

kultúra népzenei gyökerei előtt, ötvözve a zenekar modern hangszereit, magyar népi hangszerekkel, mint a tekerőlant, tárogató, töröksíp, kődob, népi furulyák, népi hegedű, ősi dobok és ütőhangszerek.